

50 lat Międzynarodowej Federacji Ruchów Nowoczesnej Szkoły FIMEM - 1957 - 2007

Aktualność i uniwersalność pedagogiki C. Freineta

Zasady i techniki wypracowane w działalności pedagogicznej C. Freineta i jego zwolenników inspirują i pobudzają nauczycieli do twórczych poszukiwań w rozwiązywaniu trudnych problemów edukacyjnych w krajach niemal całego świata.

Pedagogika C. Freineta opiera się na uniwersalnych wartościach, takich, jak: praca, związek ze środowiskiem [z naturą], bogactwo indywidualności we wspólnocie demokratycznej, gdzie rozwija się współpraca, wzajemna pomoc, solidarność, sprawiedliwość, odpowiedzialność, równość szans, aktywność w życiu grupy, respektowanie praw człowieka, organizacja życia grupy na zasadach demokratycznych. Wartości te przetrwały wielkie wstrząsy i katastrofy XX wieku, ale także wiek XXI, bogaty w niewyobrażalne osiągnięcia techniczne, nie jest wolny od zagrożeń dla życia i wolności człowieka.

Freinet stawia dziecko w centrum procesu edukacyjnego kładąc akcent na potrzeby rozwojowe dziecka, na uwzględnianie jego rytmu życia i pracy, na szerokie możliwości wyrażania siebie w różnych formach twórczej aktywności.

Szkoła C. Freineta jest otwarta na zewnątrz, na piękno i bogactwo środowiska, które tworzy warunki do doświadczeń poszukujących i aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Freinet proponuje różne środki oraz techniki życia i pracy, które mogą być stosowane i wzbogacane przez twórczych nauczycieli zarówno w szkołach dobrze wyposażonych jak i w warunkach prymitywnych.

Nauczyciele freinetowcy wykorzystują z powodzeniem nowoczesne środki techniczne, które traktują jako narzędzia ułatwiające i usprawniające działalność edukacyjną.

Pedagogika C. Freineta jest międzynarodowa.

Już na początku XX wieku Eliza i Celestyn Freinet poszukiwali sposobów nawiązania więzi i współpracy między nauczycielami na poziomie międzynarodowym.

„Nie ma metody Freineta” – pisał Freinet – to znaczy ściśle określonych sposobów postępowania w nauczaniu języka, matematyki, przyrody...”. Twórcy nowoczesnej szkoły zaproponowali techniki mające fundamentalne znaczenie w spełnianiu potrzeb rozwojowych dziecka w praktyce edukacyjnej, które znalazły teoretyczne uzasadnienie w pracach naukowych Dewey`a, Piaget`a, Rogers`a.

Obecnie nauczyciele z różnych stron świata spotykają się z podobnymi problemami edukacyjnymi, które mogą rozwiązywać spotykając się z nauczycielami różnych krajów w międzynarodowym ruchu freinetowskim, wymieniając swoje doświadczenia i budując międzynarodową solidarność.

Powstanie FIMEM [Międzynarodowej Federacji Ruchów Nowoczesnej Szkoły]

W 1957 r. w Nantes odbył się XIII Kongres ICEM [Instytut Spółdzielczy Nowoczesnej Szkoły – organizacja francuskich nauczycieli freinetowców], w którym uczestniczyły również delegacje ruchów freinetowskich: Holandii, Jugosławii, Meksyku, Senegalu, Szwajcarii i Tunisu. Natomiast ruchy freinetowskie z Hiszpanii [Republikańskiej], Kamerunu, Wietnamu, Maroka, San Marino, Włoch przysłały pozdrowienia.

W Kongresie uczestniczyli Eliza i Celestyn Freinet oraz delegat UNESCO, M. Legrand.

W swoim przemówieniu inauguracyjnym Freinet serdecznie powitał przedstawicieli rozwijających się Ruchów Nowoczesnej Szkoły i wyraził żal, że delegacje Związku Radzieckiego, Polski, Węgier i Niemiec Wschodnich nie mogły uczestniczyć, bo nie otrzymały wiz.

Tak duża liczba krajów, gdzie pojawiło się zainteresowanie pedagogiką C. Freineta spowodowała potrzebę powołania organizacji, umożliwiającej poznanie się, wymianę doświadczeń i poglądów na wspólne tematy oraz organizowanie wspólnej pracy.

Na Kongresie w Nantes przyjęto dwie ważne decyzje o:

- Utworzeniu Międzynarodowej Federacji Ruchów Nowoczesnej Szkoły o nazwie FIMEM.
- Przyjęciu Karty Dziecka, która była pierwszą oficjalną akceptacją praw dziecka.

Przyjęto również, że FIMEM jest stowarzyszeniem ruchów narodowych i grup regionalnych z całego świata. UNESCO uznało FIMEM za organizację pozarządową.

Warunkiem przynależności do FIMEM jest respektowanie Karty Nowoczesnej Szkoły C. Freineta, Statutu FIMEM oraz opłacanie rocznej składki. Spełnianie tych warunków uprawnia ruchy narodowe do zgłaszania swojego kandydata do CA [Komitet Administracyjny] oraz delegatów na Walne Zebranie FIMEM [Assemblée Generale], które odbywa się co dwa lata podczas RIDEF. Ruchy narodowe należące do FIMEM otrzymują także Biuletyny Informacyjne [Info-CA] oraz pisma i inne materiały np. po RIDEF.

Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki C. Freineta nie korzystało dotychczas z prawa zgłaszania kandydata do CA, gdyż wiąże się to z poważnym obciążeniem finansowym np. opłacaniem kosztów podróży na zebrania CA. Natomiast naszym delegatem na Walne Zebranie FIMEM był zwykle jeden z uczestników RIDEF.

Działalność FIMEM

Zakres działalności FIMEM określa art. 2. Statutu:

- Łączenie stowarzyszeń i grup z całego świata, które identyfikują się z ideami i zasadami, zawartymi w Karcie Nowoczesnej Szkoły,
- Rozwijanie i organizowanie kontaktów między poszczególnymi ruchami nowoczesnej szkoły, wymiany myśli i poglądów nauczycieli realizujących te same cele w różnych warunkach społecznych, kulturowych, politycznych i ekonomicznych.
- Wydawanie materiałów pomocniczych dla nauczycieli oraz Biuletynów Informacyjnych i czasopisma „La Nouvelle Multilettré”.
- Organizowanie spotkań międzynarodowych [RIDEF] oraz konferencji na tematy ważne i aktualne, a dotyczące wielu krajów np. „Przeciw przemocy”.
- Organizowanie stażów, odwiedzin w klasach freinetowskich, korespondencji między nauczycielami i klasami.

Komisja „Solidarności” przy CA FIMEM

Komisja ta powstała w 1992 roku, kiedy pojawił się problem uczestnictwa nauczycieli w różnych formach działalności FIMEM, a szczególnie w spotkaniach międzynarodowych, stażach, konferencjach. Okazało się, że nie mogą w nich uczestniczyć nauczyciele o niskiej kondycji finansowej. W budżecie FIMEM uwzględniono osobną pozycję: „Solidarność”, z której korzystali przeważnie nauczyciele Afryki, Ameryki Południowej, Europy Wschodniej. Zwykle pokrywano z tego funduszu część kosztów pobytu na RIDEF, stażach, konferencjach.

Ponieważ udział w RIDEF czy innych spotkaniach międzynarodowych jest opłacany przez zainteresowanych nauczycieli, w ramach solidarności wprowadzono zróżnicowanie stawek za uczestnictwo w zależności od kategorii kraju, uwzględniającej jego poziom ekonomiczny. W ramach programu „Solidarności” narodowe ruchy freinetowskie z Francji, Niemiec, Szwajcarii, Włoch zapraszały na swój koszt nauczycieli z krajów mniej zamożnych na organizowane staże i spotkania krajowe lub regionalne, a także opłacały niektórym nauczycielom pobyt na RIDEF.

RIDEF - Międzynarodowe Spotkanie Nauczycieli Freinetowców

Pierwsze RIDEF odbyło się w 1968 r. i do 1979 organizowano je co roku. Były to początkowo spotkania liczące około 100 uczestników, później liczba chętnych wzrastała. Obecnie jest to spotkanie około 300 osobowe. Organizacja tak liczego spotkania wymaga dużo wysiłku i kosztów, dlatego od 1980 roku RIDEF odbywa się co dwa lata.

RIDEF w latach 1980 – 2008:

<i>Kolejny RIDEF</i>	<i>Rok</i>	<i>Miejsce</i>	<i>Kraj</i>
XIII	1980	Madryt	Hiszpania
XIV	1982	Turyń	Włochy
XV	1984	Leuven	Belgia
XVI	1986	Velje	Dania
XVII	1988	Florianopolis	Brazylia
XVIII	1990	Pohja	Finlandia
XIX	1992	Poitiers	Francja
XX	1994	Hemavan	Szwecja
XXI	1996	Kraków	Polska
XXII	1998	Hanno	Japonia
XXIII	2000	Wiedeń	Austria
XXIV	2002	Warna	Bułgaria
XXV	2004	Varenholz	Niemcy
XXVI	2006	Sain - Louis	Senegal
XXVII	2008	planowany	Meksyk

Polscy nauczyciele, członkowie i sympatycy Stowarzyszenia, uczestniczyli w wielu spotkaniach międzynarodowych: w Belgii, Finlandii, Francji, Szwecji, Japonii, Austrii, Bułgarii, Niemczech [w sumie około 20 osób].

Polska, w historii FIMEM, była organizatorem dwóch spotkań: w 1976 r. w Płocku, w którym wzięli udział nauczyciele z Francji, Polski, Węgier, Bułgarii, Algerii, Włoch, Anglii i Hiszpanii, w sumie około 100 osób. Ponieważ wtedy Grupa Polskich Animatorów Pedagogiki C. Freineta działała nieformalnie, organizację RIDEF Ministerstwo Edukacji zleciło Instytutowi Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Rembertowie.

Ówczesne władze oświatowe wyraziły zgodę na organizację RIDEF w Polsce, ale nie były zainteresowane szerszym uczestnictwem polskich nauczycieli. Ograniczono się do pracowników IKNiBO, którzy zajmowali się sprawami organizacyjnymi oraz małej grupy animatorów pedagogiki C. Freineta, odpowiedzialnych za poszczególne ateliers. Byli to: H. Semenowicz, prof. A. Lewin, B. Kollek, Z. Napiórkowska, G. Ochnio, T. Śliwińska, K. Wróbel.

W czasie trwania RIDEF w Płocku animatorzy polscy przeżywali dwa sukcesy: wydanie wyboru prac C. Freineta „O szkołę ludową” w opracowaniu H. Semenowicz i prof. A. Lewina

oraz prezentację doświadczeń szkoły freinetowskiej pod kierownictwem p. Ewy Morus, w Umiastowie, której dorobek bardzo wysoko oceniali wszyscy zwiedzający.

Drugi RIDEF odbył się w Krakowie w 1996 r. organizowany przez Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki C. Freineta. Główny ciężar organizacyjny na miejscu spotkania przyjął Grupa Regionalna w Krakowie pod kierownictwem p. Grażyny Maszczyńskiej-Góry. W tym RIDEF wzięło udział około 100 polskich nauczycieli, a w sumie Kraków gościł około 310 uczestników z 28 krajów świata.

Należy podkreślić, że pierwsze RIDEF w swoich programach zwracały szczególną uwagę na poznanie kraju organizatora, tak było w przypadku spotkania w Płocku, gdzie ateliery skupiały się na życiu mieszkańców, kulturze, systemie edukacji, funkcjonowaniu demokracji. Natomiast spotkanie krakowskie miało już określony temat: Budowanie demokracji w szkole, realizowany w poszczególnych atelierach.

Należy podkreślić duże zaangażowanie całego Zespołu Organizacyjnego RIDEF oraz Grup Regionalnych, które przygotowały bogatą wystawę prac uczniów i nauczycieli stosujących w swojej pracy pedagogikę C. Freineta.

FIMEM ma obecnie około 35 członków stowarzyszonych, którzy aktywnie uczestniczą w proponowanych aktywnościach i regularnie opłacają składkę. Większość stanowią ruchy krajów europejskich. Ostatnio większe zainteresowanie pedagogiką C. Freineta wykazują nauczyciele Europy Wschodniej i Afryki, Azję reprezentuje tylko Japonia, a Amerykę Kanada, Meksyk, Panama, Brazylia. Na Kubie, po rewolucji, pedagogika C. Freineta była bardzo rozpowszechniona, ale szybko stała się niebezpieczna dla rządu F. Castro.

Tak duża liczba krajów należących do FIMEM, a rozrzuconych po całym świecie sprawia duże trudności w komunikowaniu się, dlatego główny wysiłek CA FIMEM skupia się na zorganizowaniu sprawnej komunikacji poprzez Internet. Pojawiają się często pomysły usprawnienia organizacji działalności FIMEM, ale wiele z nich pozostaje w sferze postulatów, gdyż realizację uniemożliwia brak środków finansowych.

Przewodniczącym FIMEM jest obecnie Michel Mulat z Francji.

Opracowała Zofia Napiórkowska

Adres:

Michel Mulat

President de la FIMEM

[Federation Internationale des Mouvements de l'Ecole Moderne – Freinet]

CVC Internationales

<http://www.fimem-freinet.org>